

Силабус
навчальної дисципліни
Сучасна українська мова
(Розділ: Синтаксис простого речення)
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література). Англійська мова»
Спеціальність 014 Середня освіта
Предметна спеціальність 014.01 Українська мова і література
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни обов'язкова

Викладач Світлана ГЛАЗОВА
Кафедра української мови та славистики (ауд. 205, корпус БДПУ 56)
Посилання на сайт <http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-ukr-mova/composition-kaf-ukr-mova/glazova/>
Контактний телефон +38 095 076 63 57
E-mail викладача: svetglazova@gmail.com

Графік консультацій вівторок, 13.00-14.00, ауд. 205, корпус БДПУ 56

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90	16	14	60	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: сучасна українська мова, синтаксис, складне речення, складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові складні речення, складні синтаксичні конструкції; складне синтаксичне ціле, синтаксичні зв'язки, засоби вираження синтаксичних зв'язків, семантико-синтаксичні відношення; пряма, непряма, невласне пряма мова, розділові знаки, пунктуація.

Мета та завдання курсу: ознайомити студентів з теоретичними знаннями із синтаксису сучасної української мови, що дасть змогу краще й повніше кваліфікувати й аналізувати основні синтаксичні одиниці; виробляти у студентів навичок коментувати мовні факти, аналізувати синтаксичні одиниці; умінь застосовувати набуті знання на практиці; ознайомити студентів з дискусійними питаннями сучасної синтаксичної науки; підвищувати культури усного та писемного мовлення студентів.

Усе це подається з урахуванням напрацювань української і європейської лінгвістичної науки і сприяє усвідомленню й осмисленню шкільного курсу синтаксису української мови. До важливих аспектів викладання курсу синтаксису сучасної української мови належить постійна увага до з'ясування теоретичних проблем з урахуванням дискусійних питань, а з іншого боку – орієнтація студентів на професійне застосування здобутих знань у шкільному курсі мови.

Завдання курсу:

- ✓ умінь підвищення культури усного та писемного мовлення студентів.
- ✓ систематизувати у студентів теоретичні знання із синтаксису сучасної української мови, що дасть змогу краще й повніше кваліфікувати й аналізувати основні синтаксичні одиниці;
- ✓ виробити у студентів навички коментувати мовні факти, аналізувати синтаксичні одиниці;
- ✓ навчити застосовувати набуті знання на практиці;
- ✓ ознайомити студентів з дискусійними питаннями сучасної синтаксичної науки;
- ✓ розвивати умінь підвищення культури усного та писемного мовлення студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати**:

- ✓ сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури;
- ✓ мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань;
- ✓ основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті; особливості синтаксису сучасної української мови;
- ✓ сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти**:

- ✓ працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі; виявляти ґрунтовні знання з сучасної української мови (знання теоретичного матеріалу, правил та вміння підкріпити їх прикладами);
- ✓ добирати засоби мови і способи їх поєднання для використання в тій чи тій типовій сфері спілкування, для організації та вираження думок в усній і письмовій формах, зважаючи на особливості адресата (вікові, статеві, освітні тощо), мету й завдання спілкування;
- ✓ порівнювати мовні факти, явища, визначати їхні подібності й відмінності; володіти основами професійної культури, створювати й редагувати тексти фахового змісту; виявляти навички аналізу явищ сучасної української мови з огляду на історію її становлення і розвитку, оповнювати відповіді історичними коментарями;
- ✓ володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень;
- ✓ вміти робити повний синтаксичний розбір словосполучення та простого речення.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ІК. Бакалавр (рівень 7): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів освітніх наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній середній школі.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p> <p>СК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови, теорії та історії української літератури в закладах середньої освіти, практиці навчання української мови і викладання української літератури.</p> <p>СК 6. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p> <p>СК 7. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови і літератури на підставі передового вітчизняного й</p>	<p>ПРЗ 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.</p> <p>ПРЗ 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.</p> <p>ПРЗ 3. Знає основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРЗ 5. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови і літератури для закладів середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.</p> <p>ПРЗ 6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p> <p>ПРУ 7. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту.</p> <p>ПРК 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією,</p>

міжнародного досвіду.

СК 8. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах українською мовою, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

СК 9. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мови і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

СК 10. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

СК 11. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.

бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

Зміст курсу:

Тема 1. Визначальні структурно-семантичні ознаки складного речення в сучасній українській мові

Змістова та інтонаційна єдність частин складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення: сполучники, сполучні слова, інтонація, порядок частин, співвідносність форм дієслів-присудків тощо.

Тема 2. Перехідні випадки між сурядністю і підрядністю, між простими і складними реченнями

Сурядний і підрядний зв'язок у складному реченні. Перехідні випадки між сурядністю і підрядністю, між простими і складними реченнями. Шляхи утворення складного речення.

Тема 3. Складносурядні речення, їх структура

Сурядні сполучники як один із засобів вираження синтаксичних і змістових відношень між компонентами складносурядного речення. Єднальні, приєднувальні, протиставні, розділові й градаційні сполучники. Синонімія й омонімія сполучників сурядності.

Тема 4. Змістові відношення між частинами складносурядного речення

Синонімія й омонімія сполучників сурядності. Змістові відношення між частинами складносурядного речення. Особливості пунктуації на межі частин складносурядного речення.

Тема 5. Складнопідрядне речення як синтаксична одиниця. Логіко-граматична класифікація складнопідрядних речень

Синтаксичне значення термінів «головна частина» і «підрядна частина». Функції сполучних слів і сполучників у складнопідрядному реченні, їх синонімічність й омонімічність. Вказівні слова в головній частині. Співвідношення форм дієслів-присудків головної і підрядної частини як синтаксична ознака складнопідрядного речення. Місце підрядної та головної частини у складному реченні. Підрядні, що залежать від головної частини в цілому або окремих його членів. Питання про принципи класифікації складнопідрядних речень у лінгвістичній літературі. Різновиди складнопідрядних речень за логіко-граматичною класифікацією.

Тема 6. Структурно-семантична класифікація складнопідрядних речень

Складнопідрядні речення нерозчленованої структури, їх типи. Складнопідрядні речення розчленованої структури, їх типи.

Тема 7. Складнопідрядне речення з кількома підрядними

Загальна характеристика складнопідрядних речень з кількома підрядними. Супідрядність (однорідна і неоднорідна) і послідовна підрядність. Складні речення змішаного типу.

Тема 8. Безсполучникові складні речення, синонімічні до складносурядних і складнопідрядних речень; несинонімічні до сполучникових складних речень

Загальні відомості про безсполучникові складні речення. Складні безсполучникові речення з однотипними частинами. Складні безсполучникові речення з різнотипними частинами. Змістові відношення і засоби зв'язку між частинами безсполучникового речення. Пунктуація на межі частин безсполучникового речення.

Тема 9. Складні речення із сполучниковим і безсполучниковим зв'язком

Критерії виділення складних ускладнених речень як окремого типу синтаксичних одиниць. Ускладнені складні речення з сурядним та підрядним зв'язком. Ускладнені речення з сурядним і безсполучниковим зв'язком. Складні ускладнені речення з підрядним і безсполучниковим зв'язком. Складні ускладнені речення з сурядним, підрядним і безсполучниковим зв'язком.

Тема 10. Період в українській мові, його структурні типи, особливості інтонації. Пряма, непряма і невласне-пряма мова

Надфразні єдності як синтаксично-стилістичні одиниці літературної мови. Період як різновид складного ускладненого речення. Співвідношення форм прямої і непрямої мови. Різні типи зв'язку прямої мови з непрямою. Заміна прямої мови непрямою і навпаки. Невласне-пряма мова, її структурні особливості й застосування. Різноманітність типів речень у сучасній українській літературній мові як наслідок розвитку її граматичної будови. Принципи синтаксичного аналізу речень й пунктуація. Використання засобів пунктуації для вираження емоційно-змістових відтінків речення.

Тема 11. Пунктуація. Основи сучасної української пунктуації. Основи вживання розділових знаків у простому й складному реченнях

Система розділових знаків: видільні й віддільні. Структура речення і пунктуація. Інтонаційні особливості. Основні правила вживання розділових знаків у простому й складному реченнях. Особливості пунктуації в текстах різного функціонального призначення.

Тема 12. Текст. Граматичні категорії тексту. Складне синтаксичне ціле: структура. Абзац

Текст, контекст. Функції тексту. Міжреченнєві внутрішньотекстові синтаксичні зв'язки. Міжреченнєві внутрішньотекстові смислові відношення. Актуалізація на рівні тексту, основні закономірності.

Поняття про складне синтаксичне ціле. Засоби зв'язку компонентів складного синтаксичного цілого. Поняття про абзац.

Методи навчання: словесні (лекція, бесіда, навчальна дискусія), наочні (спостереження, ілюстрування, відеометоди), практичні (вправи різних типів, комплексні контрольні завдання), домашні завдання, самостійна робота.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Одним із важливих напрямків удосконалення навчання української мови є формування мовленнєвих умінь студентів, майбутніх вчителів-словесників. Відповідно системно аналізуватимемо складне речення, складні синтаксичної конструкції та основи української пунктуації з урахуванням сучасного стану мовознавчої науки. Система практичних завдань ґрунтується на принципі розгляду мови як цілісної структури, всі знакові одиниці якої перебувають у складних системних зв'язках і відношеннях. Вона загалом скерована на розвиток здібностей студентів, на активізацію їх розумової, творчої й пізнавальної діяльності, нешаблонне мислення, тобто на практичне використання синтаксичних одиниць, вибір варіантних і заміна засобів зв'язку між частинами складнопідрядних речень, між частинами складних речень з різними типами зв'язку, які вимагають самостійної роботи, активного пошуку, вміння аналізувати мовні одиниці, з'ясувати особливості у побудові різних типів складних речень, формулювати висновки. Для самоконтролю ж поропонуємо тести, які сприятимуть максимальній активізації розумової діяльності студентів, глибокому засвоєнню й осмисленню ними всього синтаксичного матеріалу кожної теми.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

- робоча програма курсу;
- тексти лекцій;
- плани практичних занять;
- мультимедійні презентації лекцій.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в Бердянському державному педагогічному університеті.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточну роботу на практичних заняттях та балів за самостійну роботу) і рейтингової оцінки за результатами семестрового екзамену.

Здобувач допускається до модульного контролю при умові здачі всіх практичних завдань та завдань самостійної роботи.

За **весь курс** здобувач отримує **максимум 100 балів (підсумкова оцінка)**. До їх складу входять:

50 балів – поточний контроль успішності (включно з контролем за модулями та самостійною роботою);

50 балів – підсумковий контроль (екзамен).

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Практичні заняття	30	
Самостійна робота	20	
Підсумковий контроль		
Екзамен:	50	

Розподіл набраних здобувачем балів під час поточного контролю

Таблиця 2. Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять

Види робіт	Кількість набраних балів							
	FX	F	E	D	C	B	A	
Практичне заняття 1	1,4	2	2,4	2,7	3,2	3,8	4,2	
Практичне заняття 2	1,4	2	2,4	2,7	3,3	3,8	4,3	
Практичне заняття 3	1,4	2	2,4	2,7	3,3	3,8	4,3	
Практичне заняття 4	1,4	2	2,4	2,7	3,3	3,9	4,3	
Практичне заняття 5	1,4	2	2,4	2,7	3,3	3,9	4,3	
Практичне заняття 6	1,5	2	2,5	2,7	3,3	3,9	4,3	
Практичне заняття 7	1,5	3	2,5	2,8	3,3	3,9	4,3	
Максимальна кількість набраних балів	10	15	17	19	23	27	30	

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичному занятті – 30 балів (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планом практичного заняття).

Таблиця 3. Розподіл набраних здобувачем балів під час самостійної роботи

Самостійна робота	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
Тема 1-4	2	3	4	4	5	6	6,5

Тема 5-8	2	3	4	4	5	6	6,5
Тема 9-12	3	4	4	5	5	6	7
Максимальна кількість набраних балів	7	10	12	13	15	18	20

Контроль за самостійною роботою відбуватиметься за допомогою різних видів робіт (опитування на практичному занятті, перевірка конспектів, тестування, співбесіда), які охоплюватимуть всі питання, винесені на самостійне опрацювання.

Екзамен проводиться в усній формі і передбачає 2 теоретичних питання і 1 практичне завдання.

Узагальнені критерії оцінювання:

- «відмінно/А», 90 – 100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

- «добре/В», 78 - 89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- «добре/С», 65 – 77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- «задовільно/Д», 58 – 64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- «задовільно/Е», 50 – 57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- «незадовільно/FX», 35 – 49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %); 14

- «незадовільно/Ф», 1 – 34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Таблиця 4. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Екзаменаційне питання 1	5	7	8	9,5	12	13,5	15,5
Екзаменаційне питання 2	5	7	8	9,5	12	13,5	15,5
Практичне завдання	7	10	12	13	14	17	19
Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (дуже добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (достатньо)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Список рекомендованих джерел:

Основні

- Глазова С. М. Ефект компресії пояснювальних висловлювань сучасної української мови. Мова і соціум: етнокультурний аспект: Матеріали VII Міжнародної наукової інтернет-конференції молодих учених, (м. Бердянськ, 18–19 жовтня 2018 р.): зб. тез/ гол. ред. М. М. Греб. Бердянськ : БДПУ, 2018. С. 16–18.
- Глазова С. М. Формально-синтаксичні показники пояснювального зв'язку частин тексту. Науковий вісник Херсонського державного університету: серія «Лінгвістика»: зб. наук. пр. Херсон : ХДУ, 2019. Вип. 37. С. 7–11.
- Глазова С. М. Функційна перспектива пояснювального текстового відрізка. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету: серія: Філологічні науки. Бердянськ, 2019. Вип. 19. С. 192–199.
- Козачук Г. О. Українська мова: Практикум: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2008. 414 с.
- Новий український правопис: навч. посіб. Київ : “Центр учбової літератури”, 2019. 284 с.
- Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: навч. посіб. для вузів / редкол. Н. Г. Шкуратяна, С. В. Шевчук. Київ : Вища школа, 2007. 823 с.
- Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: модульний курс: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2006. 326 с.
- Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: навч. посіб. для вузів. Київ : Вища школа, 2007. 823 с.
- Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник. Київ : Академія, 2004. 406 с.

Додаткові

- Арполенко Г. П., Забеліна В. П. Структурно-семантична будова речення в сучасній українській мові. Київ : Наукова думка, 1982. 132 с.
- Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: підручник. Київ : Либідь, 1993. 168 с.
- Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української. Київ : Наукова думка, 1992. 222 с.
- Волох О. Т., Чемерисов М. Т., Чернов Є. І. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис. Київ : Вища школа, 1984. 255 с.

5. Глазова С. М. Ефект компресії пояснювальних висловлювань сучасної української мови. *Мова і соціум: етнокультурний аспект*. Бердянськ: БДПУ, 2018. С. 16-18.
6. Глазова С. М. Пояснення в текстовому відрізку. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Мовознавство*. Тернопіль: ТНПУ, 2004. 2 (12). С. 209–216.
7. Глазова С. М. Пояснювально-ототожнювальні конструкції в українській мові: семантика, граматики, прагматика. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 176 с.
8. Городенська К. Г. Дери́вація синтаксичних одиниць. Київ : Наук. думка, 1991. 192 с.
9. Горяний В. Д. Односкладні речення в українській мові. Київ : Рад. школа, 1988. 143 с.
10. Греб М. М. , Глазова С. М. , Колінько О. П. , Салюк Б. А. , Корнієнко С. І. Мова й література в проекції сучасних наукових парадигм. Донецьк : ЛАНДОН, 2012. 246 с.
11. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Синтаксис. Донецьк, ДНУ, 2001. 662 с.
12. Іваницька Н. Л. Двоскладне речення в українській мові. Київ : Вища школа, 1986. 168 с.
13. Кадомцева Л. О. Українська мова. Синтаксис простого речення. Київ: Вища школа, 1985. 127 с.
14. Меншиков І. І., Попова І. С. Синтаксичні зв'язки слів у сучасній українській літературній мові. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2001. 89 с.
15. Мірченко М. В. Функціональний аналіз синтаксичних одиниць (словосполучення, просте речення): навч. посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 100 с.
16. Слинко І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання. Київ : Вища школа, 1994. 670 с.
17. Степаненко М. І. Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності у структурі словосполучення та речення. Київ : Вид-во Українського мовно-інформаційного фонду, 1997. 216 с.
18. Сучасна українська літературна мова: [підручник] / за ред. М. Я. Плющ. Київ : Вища шк., 2003. 414 с.
19. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1972. 515 с.
20. Сучасна українська літературна мова: [підручник] / за ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища шк., 1997. 493 с.
21. Сучасна українська мова / за ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 1997. 399 с.
22. Сучасний український правопис. Комплексний довідник / упор. М. Г. Зубков. Харків : Торсінг, 2002. 446 с.
23. Удовиченко Г. М. Словосполучення в сучасній українській літературній мові. Київ : Наукова думка, 1968. 227 с.
24. Христіанінова Р. О. Просте речення в шкільному курсі української мови: посібник для вчителя. Київ : Рад. школа, 1991.
25. Христіанінова Р. О. , Загороднова В. Ф. , Глазова С. М. , Крижко О. А. , Олійник Е. В. , Павлик Н. В. , Юносова В. О. Мовні одиниці у газетному дискурсі початку XXI сторіччя. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2017. 157 с.
26. Шкуратяна Н. Г. , Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: навч. посібник. Київ : Вища школа, 2007. 823 с.
27. Юшук І. П. Українська мова: [підручник]. Київ : Либідь, 2004. 640 с.

Інтернет-ресурси

1. Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)
3. Лінгвістичний портал з української мови (<http://www.mova.info>)
4. «Словники України» онлайн (<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>)
5. Словотвір (<https://slovotvir.org.ua/>)
6. Словопедія (<http://slovopedia.org.ua/>)
7. Лінгвістичний портал (<http://www.mova.info>)
8. Український мовно-інформаційний фонд НАН України (<http://lcorp.ulif.org.ua/LSlist/>)
9. Офіційний сайт Української мови (<https://ukrainskamova.com/>)
10. Академічний тлумачний словник (<http://sum.in.ua/s/>)